

- (Hrsg. Françoise Lartillot und Axel Gehlhaus.) Bern–Berlin etc., Lang, 2008. 251–286. Idézve: 266.
- 19.** Arendt: STARREND, 63. (FRÜHE: KALYMNOS.)
- 20.** Uo. 51. (SEHERBLICK.)
- 21.** Uo. 110. (BRONZESTADT.)
- 22.** Rimbaud összes műve 1976-ban megjelent az NDK-ban is: Arthur Rimbaud: SÄMTLICHE WERKE. Leipzig, 1976. 394. Az idézet Rimbaud Georges Izambard-nak írt leveléből származik, 1871 májusából.
- 23.** Max Picard: DIE WELT DES SCHWEIGENS. Etlenbach–Zürich, 1948. 145.
- 24.** Uo. 158.
- 25.** Arendt: STARREND, 130.
- 26.** Riedel: ANTIKENREZEPTION, 340.
- 27.** Wolfram Groddeck: REDEN ÜBER RHETORIK. ZU EINER STILISTIK DE LESENS. Basel–Frankfurt/Main, 1995. 99. k.
- 28.** Artemis Leontis: TOPOLOGIES OF HELLENISM. Ithaca–London, 1995. 19. kk.
- 29.** A költészet topográfiai eljárás módjáról I. Anke Bennholdt-Thomsen: ERINNERUNGSTOPOI. In: SOG. KONVERGENZ UND PERIPHERIE DER SYSTEME. H. 2 (1986). 17–26. Uő: DIE BEDEUTUNG DES ORTES FÜR DAS LITERARISCHE GESCHICHTSBEWUSSTSEIN. In: Hartmut Eggert / Ulrich Profitlich / Klaus R. Scherpe, Hrsg.: GESCHICHTE ALS LITERATUR. FORMEN UND GRENZEN DER REPRÄSENTATION VON VERGANGENHEIT. Stuttgart, 1990. 128–139. Uő: DAS TOPOGRAPHISCHE VERFAHREN BEI HÖLDERLIN UND IN DER LYRIK NACH 1945. In: Gerhard Kurz / Valerie Lawitschka / Jürgen Wertheimer, Hrsg.: HÖLDERLIN UND DIE MODERNE. EINE BESTANDSAUFNAHME. Tübingen, 1995. 300–322.
- 30.** Martin Heidegger: AUFENTHALTE. Frankfurt am Main, 1989. 21.
- 31.** Marc Augé: ORTE UND NICHT-ORTE. Frankfurt/Main, 1994. 60.
- 32.** „Heterotópiának” nevezi Michel Foucault az olyan reális létező helyet, amely paradox módon egyúttal irreális is. A valóságos térben létező utópikus terek ilyenek, ezek közé sorolja Foucault a múzeumot és a temetőt is. Michel Foucault: DITS ET ÉCRITS IV. 1980–1988. Paris, 1994. 752–762.
- 33.** Arendt: STARREND, 14.
- 34.** Jan Assmann: KRYPTA – BEWAHRTE UND VERDRÄNGTE VERGANGENHEIT. KÜNSTLERISCHE UND WISSENSCHAFTLICHE EXPLORATIONEN DES KULTURELLEN GEDÄCHTNISSES. In: ARCHÄOLOGIE ZWISCHEN IMAGINATION UND WISSENSCHAFT: ANNE UND PATRICK POIRIER. Hrsg. v. Bernhard Jussen. Göttingen, 1999. S. 83–99. Idézve: 87. sk.
- 35.** Niké szobra ott állt akkoriban még Délos szigetén, ma az Athéni Archeológiai Múzeumban látható.
- 36.** Arendt: STARREND, 110.
- 37.** Arendt: ENTGRENZEN, 33.
- 38.** Arendt: STARREND, 31.

Erich Arendt

KÜKLÁDOK ÉJE

Ósidő szülöttje,
 a sötét hajlásban,
 holdlélegzet, halk
 az apályé,
 ezüstoffekete, kiemelkedés
 a legmeztelenebből:
 kő.

Éjből jövő, gyógyíthatatlan
ragyogás,
érfény, hideg.

Alvás

Médea
szemhéjain.

És

a szél nem járta kapuban
csend, ajkak nélkül. Fehéret
fellapozó éj, mely nem ismer
se érkezést, se távozást.

Baglyos éj
vájta üreg
a tekintetben.

Itt

a föld mélyére
esni! végig
sosem álmodott,
sziklaisten,
hang nélküli
maszk
absztrakt eged alatt, hol
a megszámozott húsok
nyeretlenül
virágzanak.

Künthosz felől jövet,
levettem
a ruhámat:

az árba

merültem,
ahogy a mélyet kimérő
hallgatás

körös-körül

a holtak közé száll.

Agyagborda,
a sziklához csapva,
nyitva

a mellkas

a tegnapi, a mindignek,
a két szemöldök között,
behegedve,
az éj homlokjele
a kükládokon.

PHAISZTOSZ

Fénycsapás, pillákat tépő
sötét
világ!
fáradtság nélküli
öregedés és órák.

– és
az évezredút
kőalakokban
a hegyre föl.
A fényes felhő.
Háló nélkül
az ezüst fény.

Lombkorona a lombkoronára: a
vasóra
széttörök: a kezek fonódása,
repülés iránt, a bika fölött
haláljellel a meztelenség:
testkenyér, -fehér,
lányok, férfiak.

Napbőrű
nap: gyönyörű
fallosz!

TÚZSZÁR

Gerhard Altenbourgnak

Lávaarcúak a testek,
vékonyak, a lábbal
érinthetetlenben.

Valaha kő,
egyedül, ami
látott.

Eltakarva –

De most
lépni! mint
az ellenszél
az ürességbe.

A kezek
ássák
hallgatásukat. De hol
lelnek
más szemet,
vak szélből vak
szélbe vonszolva.

Sötét a föld. Amott
egy tűzszár,

égnek
(menj
a nyitottba, messze –)
az ég
talpai:

Íny nélkül
fönt

rólad beszél a szem.

ELVESZETT ÖBÖL

Hamuból a holt föld.
Homok,
tengerszürke hamuország.
Kaktuszok a fénytelen fényben
hordozzák
a nehéz vassúlyt:
az ég sápadt fala,
fal
a holt fényből.

A tenger mellett kísértő halál:
tövisek,
rémült arccá merevedve.
Egyetlen virág virágzik vörösen,
hervad

a tövisék döféseitől a dombhajlaton.
Tövisék zárják el a lélegzetet és látást.
Szél
tévelyeg a parton.

Csontok, tengerárasztásban:
törzs
a törzshöz, őserősen, idegenül,
a napparázfolyó erdeiből.
Törzsek,
álltak, fakemény vezeklés,
évezrednyi mélyen a vérben
Fa,
csak pusztulásra jó.

A hullámok futása áradó és nehéz.
Félelem
reszket át a holdcsupasz öblön,
ha feltűnik a cápa haláluszonya.
Felhők
vetnek még árnyat a vízbe.
Évek óta nem szól madárhang.
A tenger
és az ég üres.

AMFITEÁTRUM

Bántó,
téglavörös.
És minek van súlya:
minden oszlopifjoncnak
a földön!
A fogóháló alatt,
örök gladiátor,
ez a hideg!

A metszés
az érzéketlen felület mögött
– reggel és este
koporsóvékonyan –
kettészakítva
az eget.

Keleten
mintha villám söpörte volna félre
az elveszett
felhő.

Lemondás.

De legbelsőbb a közép,
ami bátorságot ad
az időben mozdulónak:
repüléstiszta
a maroknyi madár.

Nála csak a közép nagyobb,
testét belevakítja
szemed mélyszöveibe,
a meztelenség
sötét tekintetében
a komolyság, körös-körül
az üveges vonalak
a tenger szegélye előtt...

felrobbantja
lélegzeted.

Schein Gábor fordításai

Jenei László

LYUKÓ, CHERRY TREE LANE

Az olajozók, 5. rész

A cseresznyefák cseppet sem türelmetlen hívásának nehéz ellenállni. Az egyik évben nincs termés, a másikban a szokásos háromszorosa dagad a fákon, alá kell dúcolni az ágakat. Gimnazista voltam, amikor először jutott eszembe erről a látványról a Cherry Tree Lane és Mary Poppins. Egy zavartalan vasárnap délelőtt fenséges bája hozta elő belőlem a képet, mikor a maihoz hasonlóan vöröslő, húsos fürtökbe szorultak a hibátlan szemek, s a fürtök a kert nagy részén átégették a laza lombzatok zöldjét. Nem csupán a névazonosság idézte meg a tüneményes dadát, sokkal inkább az érettség újféle tapasztalata, ahogy a csodák szokták állítani magukról, hogy itt van az idejük.